

หัวข้อวิจัย	บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการพัฒนารูปแบบการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุ
ผู้ดำเนินการวิจัย	นายสมศักดิ์ เจริญพูล นายเชมภัทท์ เย็นเปี่ยม นางสาวกุลธิดา ภูมั่ง และคณะ
หน่วยงาน	หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
ปี พ.ศ.	2558

การศึกษาเรื่อง บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการพัฒนารูปแบบการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความความต้องการสวัสดิการ ในชุมชนเมืองและชุมชนชนบท ศึกษาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดสวัสดิการด้านต่างๆของผู้สูงอายุ และนำเสนอตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตที่สอดคล้องกับการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ รวมทั้งศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขในการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุในชุมชนเมืองและชุมชนชนบท ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณเป็นการศึกษาความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และใช้การวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความต้องการของผู้สูงอายุ จำนวน 1,880 คน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพจะใช้การสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือหลักในการค้นหาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดสวัสดิการด้านต่างๆของผู้สูงอายุ และการค้นหาตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตที่สอดคล้องกับรูปแบบการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุจำนวน 75 คน และทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) และการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการจำแนกและจัดระบบหมวดหมู่ข้อมูล (Typology and Taxonomy)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุในภาพรวมและรายด้านมีค่าอยู่ในระดับมาก เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุจำแนกตามเขตพื้นที่อาศัย โดยการทดสอบ t-test พบว่าผู้สูงอายุที่อยู่ในเขตเทศบาลหรือชุมชนเมืองมีความต้องการสวัสดิการด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความปลอดภัย ด้านการยอมรับนับถือ ด้านความต้องการทางด้านสังคม และด้านการส่งเสริมอาชีพและรายได้แตกต่างจากผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลหรือชุมชนชนบทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านการสนับสนุนจากครอบครัวและด้านการบริการและสวัสดิการผู้สูงอายุที่อยู่ในเขตเทศบาลหรือชุมชนเมืองและผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลหรือชุมชนชนบทมีความต้องการไม่แตกต่างกันในทางสถิติ ด้านบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดสวัสดิการด้านต่างๆของผู้สูงอายุพบว่ามียุทธศาสตร์ที่สำคัญ 3 บทบาทคือ บทบาทในฐานะผู้กำหนดนโยบาย บทบาทในฐานะผู้ให้การสนับสนุนและดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ซึ่ง อปท. มีหน้าที่ในการที่จะสนับสนุนและดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุที่สำคัญ 4 ประการคือ 1) บทบาทในฐานะผู้สนับสนุนด้านงบประมาณ 2) บทบาทในฐานะ

ผู้สนับสนุนด้านบุคลากร 3) บทบาทในฐานะผู้จัดโครงการหรือกิจกรรม และ 4) บทบาทในฐานะผู้สนับสนุนและสร้างการมีส่วนร่วม ส่วนตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตที่สอดคล้องกับการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุพบว่าประกอบด้วย 2 กลุ่มคือตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุซึ่งประกอบด้วยตัวชี้วัด 6 ด้าน และมีปัจจัยแห่งความสำเร็จหรือตัวชี้วัดย่อย 24 ตัวชี้วัด ส่วนตัวชี้วัดกลุ่มที่ 2 คือ ตัวชี้วัดด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของ อปท. ซึ่งประกอบด้วยตัวชี้วัด 5 ด้าน และมีปัจจัยแห่งความสำเร็จหรือตัวชี้วัดย่อย 15 ตัวชี้วัด และสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขที่สำคัญได้แก่ 1) ประเด็นด้านนโยบาย 2) บุคลากรและงบประมาณ และ 3) ปัญหาด้านการสร้างหรือสนับสนุนการมีส่วนร่วม

คำสำคัญ: ผู้สูงอายุ / สวัสดิการของผู้สูงอายุ / คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ / ตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ / ตัวชี้วัดด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ / บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น